

Overzicht van stemmingen in de Tweede Kamer

afdeling **Inhoudelijke Ondersteuning**

aan De leden van de vaste commissie voor Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit

datum 16 december 2009

Betreffende wetsvoorstel:

31389 Een integraal kader voor regels over gehouden dieren en daaraan gerelateerde onderwerpen (Wet dieren)

Eindstemming wetsvoorstel

Het wetsvoorstel is op 15 december 2009 aangenomen door de Tweede Kamer. PvdA, GroenLinks, D66, VVD, ChristenUnie, SGP, CDA en het lid Verdonk stemden voor. De stemmingen over de amendementen en moties vonden plaats op 8 december 2009.

Aangenomen en overgenomen amendementen

Artikel 1.3

79 (Cramer c.s.)

Dit amendement geeft een uitleg aan het eerste lid van dit artikel waarin de intrinsieke waarde van het dier wordt erkend. In de eerste plaats geeft het de duiding van intrinsieke waarde van het dier als zodanig. In de tweede plaats wordt tot uitdrukking gebracht wat de erkenning van die intrinsieke waarde behelst. De zinsnede "onverminderd andere gerechtvaardigde belangen" ziet er op dat krachtens wet- en regelgeving, dan wel een bestendig gebruik, handelingen met dieren geoorloofd zijn. Voor wat betreft de vraag welke handelingen dit betreft, vormt de wet Dieren, na de totstandkoming daarvan, het voornaamste wettelijke kader. Met andere woorden: de erkenning van de intrinsieke waarde van het dier staat er niet aan in de weg dat – bijvoorbeeld – dieren mogen worden gehouden, gedood met consumptie als doel, etc, mits daarbij de wettelijke voorschriften inzake doel en middel in acht worden genomen.

Amendementen zijn in volgorde van stemming - op artikelnummer - weergegeven: allereerst de aangenomen en/of overgenomen amendementen, vervolgens de verworpen of ingetrokken amendementen en tenslotte eventuele moties. Vervangen amendementen zijn d.m.v. een → aangegeven: bijv. 7 → 8 → **20**. Amendement nr. 7 is vervangen door amendement nr. 8, dat op zijn beurt vervangen is door amendement nr. 20. De vette notatie van het stuknummer geeft aan dat dit het definitieve amendement is. De stemmingslijsten worden gemaakt op basis van de ongecorrigeerde draad van de vergadering.

datum 16 december 2009

blad 2

De intrinsieke waarde is de eigenwaarde van het dier, los van de betekenis die het dier heeft voor de mens. De erkenning bij wet brengt tot uitdrukking dat ten volle rekening wordt gehouden met gevolgen van overheidsbesluiten voor dieren. De terminologie "dieren zijnde wezens met gevoel" en de woorden "ten volle rekening houden" zijn ontleend aan artikel 13 van het Verdrag van Lissabon.

Ter verduidelijking is bepaald wat cruciale factoren zijn voor de beoordeling van de gevolgen voor het dier en wordt hiervoor een grens getrokken.

Deze grens is niet voor elke denkbare situatie aan te geven, hetgeen wordt uitgedrukt met het woord redelijkerwijs. Deze terminologie sluit aan op de wijze zoals dit begrip elders in wet en regelgeving wordt gebezigd. In de eerste plaats zal de eigenaar, houder of verzorger van het dier en – in een voorkomend geval – de rechter –zich dus moeten afvragen of hij in rede heeft kunnen besluiten dat een bepaalde inbreuk op de integriteit of het welzijn van het dier gerechtvaardigd is. Inbreuken gaan derhalve te ver indien hiertoe redelijkerwijs geen rechtvaardiging bestaat.

Ook zal altijd de zorg die dieren redelijkerwijs nodig hebben verzekerd dienen te zijn. In dit geval gaat het om hetgeen ten minste in redelijkheid kan worden gevergd van houders van dieren.

Om dit laatste te verduidelijken is in het derde lid aansluiting gezocht bij de vijf vrijheden van Brambell. Die vijf vrijheden vormen de grenzen van het adaptievermogen van het dier.

Aangenomen. Tegen: SGP

Diverse artikelen

33 → 73 → **74** (Van Velzen)

De Wet dieren is een kaderwet. Het wetsvoorstel bevat naast een aantal rechtstreeks werkende bepalingen vele bepalingen die vragen om verdere uitwerking bij algemene maatregel van bestuur of bij ministeriële regeling. De invulling van de kaderwet is echter begrenst en kent in veel artikelen een opsomming van de onderwerpen en criteria waarover regels kunnen worden gesteld. Deze opsomming is dus limitatief, wat ertoe leidt dat er geen regels kunnen worden gesteld over andere onderwerpen dan die genoemd in de betreffende bepalingen. Indiener beoogt met dit amendement de opsomming in geen enkel geval limitatief te maken, zodat nieuwe inzichten en beleidsvoornemens eenvoudig geïmplementeerd kunnen worden in wetgeving.

Aangenomen. Voor: SP, PvdA, GroenLinks, D66 en PvdD

Diverse artikelen

34 → 81 → **83** (Ormel c.s.)

Het voorschrijven van diergeneesmiddelen dient door een dierenarts te geschieden nadat een diagnose is gesteld. Diergeneesmiddelen dragen bij aan een goede volksgezondheid, diergezondheid en dierenwelzijn, mits juist voorgeschreven en toegediend. Zij kunnen echter ook leiden tot ontwikkeling van resistentie en ten onrechte ingezet worden. Het is dan ook van groot belang dat diergeneesmiddelen correct worden voorgeschreven, toegediend en bewaard.

Een centrale en transparante registratie van diergeneesmiddelen door de sector kan daar een belangrijke bijdrage aan leveren. Het vastleggen van stromen van diergeneesmiddelen, waaronder antibiotica, via de distributiekkanalen, biedt de mogelijkheid tot analyse, interpretatie en terugkoppeling naar voorschrijver en toediener. Bij de AMvB,

datum 16 december 2009

blad 3

die blijkens het eerste lid van artikel 2.21 wordt vastgesteld, dienen voor dit doel dan ook die diergeneesmiddelen, diervoeders met medicinale werking, voormengsels voor diervoeders met medicinale werking of halffabricaten daarvan worden aangewezen die mogelijk kunnen leiden tot resistentie.

De nadere regels over het register kunnen onder andere betrekking hebben op de mate van toegankelijkheid van het register, de gegevens die in het register worden opgenomen en de behoorlijke en zorgvuldige verwerking van deze gegevens.

Een onafhankelijke instantie, zoals bijvoorbeeld de Gezondheidsdienst voor dieren, kan 'best practices' signaleren en communiceren. De controle wordt met name gericht op veelvoorschrijvers en veelgebruikers.

Door de centrale registratie van diergeneesmiddelen voor één of meer sectoren algemeen verbindend te verklaren, kan de minister allen die werkzaam zijn binnen een sector verplichten om deel te nemen aan een voor die sector opgezet registratiesysteem.

Dit amendement biedt de mogelijkheid tot het opleggen van een bestuurlijke boete aan diegenen die niet meewerken aan de uitvoering van de bij dit amendement verplicht gestelde centrale registratie van diergeneesmiddelen.

Een centrale registratie van diergeneesmiddelen borgt de onafhankelijke positie van de voorschrijvende dierenarts en draagt bij aan een verminderd en verantwoord gebruik van diergeneesmiddelen.

Het voorschrijven van aangewezen diergeneesmiddelen is nu al receptplichtig. Dit amendement draagt bij aan een eenvoudiger overzicht van deze reeds bestaande receptplicht. Het amendement biedt de mogelijkheid tot efficiëntere controle op het gebruik van diergeneesmiddelen.

Aangenomen met algemene stemmen

Artikel 2.23

42 → **77** (Cramer c.s.)

Dit amendement strekt ertoe in de wet zelf regels op te nemen ten aanzien van biotechnologie bij dieren in plaats van regels bij AMvB. Hiermee blijft het nee, tenzij principe zoals dat ook in de GWWD van toepassing was gehanteerd. Juist voor een maatschappelijk gevoelig thema als biotechnologie bij dieren is het van belang dat de norm uit de wet zelf blijkt, in dit geval dat het zonder vergunning verboden is het genetisch materiaal van dieren te wijzigen op een wijze die voorbij gaat aan de natuurlijke barrières van geslachtelijke voortplanting en van recombinatie en biotechnologische technieken bij een dier of een dierlijk embryo toe te passen.

Aangenomen. Voor: SP, PvdA, GroenLinks, D66, PvdD, ChristenUnie, SGP, CDA en PVV

datum 16 december 2009

blad 4

Artikel 8.13, eerste lid

Artikel 8.14

31 → **76** (Waalkens c.s.)

Dit amendement regelt dat de zorgplicht bepaling in het wetsvoorstel strafrechtelijk handhaafbaar wordt. Niet naleving van de zorgplicht levert een misdrijf op, waarop maximaal zes maanden of een geldboete van de derde categorie wordt gesteld. Ingeval het misdrijf wordt gepleegd in de uitoefening van een bedrijf, kan een boete worden opgelegd van de vierde categorie.

Aangenomen. Voor: SP, PvdA, GroenLinks, D66, PvdD, VVD, ChristenUnie, CDA en PVV

Artikel 10.10

38 → 41 → **78** (Waalkens)

De artikelen 2.2, derde lid, 2.4, tweede lid, alsmede 2.15, tweede lid, zijn toegevoegd aan de opsomming in de algemene voorhangbepaling.

Aangenomen met algemene stemmen

hoofdstuk 11, §2

37 → **68** (Cramer/Waalkens)

Wettelijk gezien zijn dieren in ons rechtsstelsel (roerende) zaken. Het Burgerlijk Wetboek (BW) gaat in Boek 3 immers uit van de begrippen 'goederen' (alle zaken en vermogensrechten) en 'zaken' (voor menselijke beheersing vatbare stoffelijke objecten). Dieren worden niet apart onderscheiden. Binnen de systematiek van het BW gelden zij als roerende zaken. Zij kunnen in bezit worden genomen en mensen kunnen over dieren het wettelijk recht van eigendom uitoefenen.

Deze juridische kwalificatie van dieren als – niet meer dan – zaken, sluit niet aan op het natuurlijk rechtsgevoel. Enerzijds kan een dier behandeld worden als zaak; rechtshandelingen met dieren als object (koop, verkoop, enzovoorts) zijn immers mogelijk. Tegelijkertijd onderscheidt het dier zich van een 'gewone' zaak. Als men dieren koopt, verkoopt, in eigendom heeft, houdt men, natuurlijkerwijs, rekening met de eigen aard van het dier. Het besef dat men met een levend wezen te maken heeft, heeft betekenis. Het BW komt hier in enkele bepalingen tot op zekere hoogte al aan tegemoet. Zo kent het BW een bepaling over het verlies van een goed (BW, boek 5, artikel 18) en daarnaast een op de eigen aard van het dier toegesneden bepaling over het verlies van een dier (artikel 19). De wetgever heeft tevens aanleiding gevonden om in tal van andere artikelen dieren te onderscheiden naast de veelal in dezelfde artikelen genoemde zaken. Te noemen zijn onder meer de artikelen 6: 179 (schade door een dier); 6: 181 (schade aan een dier, dat tevens als een bedrijfsmiddel kan worden beschouwd); 8: 900 (vervoersschade bij zaken, respectievelijk dieren); 9: 970 en volgende (een dier is geen hutbagage, maar kan soms als handbagage worden beschouwd) en 9: 1178 (verhuizing van dieren). De reden ligt steeds voor de hand. Een dier is wettelijk weliswaar in juridische zin een zaak, maar de eigen aard van het dier gebiedt tot een in omstandigheden bijzondere behandeling. Ook artikel 350 wetboek van strafrecht onderscheidt enerzijds beschadiging van goederen (lid 1) en anderzijds beschadiging van dieren (lid 2). Deze notie is in het BW echter niet zo ver doorgevoerd dat dieren, naast zaken, worden gezien als een in juridische zin aparte categorie.

datum 16 december 2009

blad 5

Het voorliggend amendement voorziet daarin. Daartoe wordt, dit in navolging van het BW in Duitsland (Buch 1, Allgemeiner Teil, artikel 90a), in Boek 3 BW een nieuw artikel ingevoegd waarin wordt bepaald dat dieren geen zaken zijn.

In het tweede lid van het voorgestelde artikel wordt bepaald dat de bepalingen met betrekking tot zaken wel van toepassing zijn op dieren, zij het dat op wettelijke voorschriften en regels van ongeschreven recht gegronde beperkingen, verplichtingen en rechtsbeginselen, alsmede de openbare orde en de goede zeden daarbij in acht moeten worden genomen.

Dit tweede lid zoekt in de formulering aansluiting bij de algemene beperkingen op het eigendomsrecht (Boek 5 BW, artikel 1, tweede lid) en op rechtshandelingen (Boek 3 BW, artikel 40, eerste lid).

De betekenis van de voorgestelde bepaling is dat het BW, in aansluiting op een breed gedragen rechtsgevoel, onder woorden brengt dat dieren niet zonder meer gelijk kunnen worden gesteld met zaken. Dit besef vindt al erkenning in diverse artikelen door het BW heen. Het ligt hiermee in lijn om bij wijze van algemene normstelling ook in de eerste artikelen van Boek 3 BW dieren en zaken te onderscheiden. Voorts geeft het amendement een aansluiting tussen het BW en artikel 1.3 Wet Dieren (de intrinsieke waarde van het dier).

De meer praktische betekenis van het artikel is dat rechtshandelingen jegens dieren plaatsvinden overeenkomstig de inhoudelijke normstelling uit (onder meer) de Wet dieren (of eerder de GWWD) en andere wettelijke bepalingen waar expliciet over een dier wordt gesproken. Strijd met de openbare orde of goede zeden geeft een meer algemene beperking in de omgang met dieren.

Kortom: dieren zijn geen zaken. Dieren mogen in juridische zin wel worden gezien als waren zij zaken. Daarom zijn bepalingen over zaken op dieren van toepassing. Wie rechtshandelingen verricht aangaande dieren, dieren bezit of in eigendom heeft, is evenwel gehouden zich er rekenschap van te geven dat hij met een dier van doen heeft.

Aangenomen. Tegen: VVD

Verworpen, ingetrokken en/of vervallen amendementen

Artikel 1.2, tweede lid, onderdeel c

17 → **70** (Van Velzen)

Niet de afzet van dierlijke producten zou het voornaamste doel en de reikwijdte van deze wet moeten zijn, maar de transitie naar een kwalitatief hoogwaardige en duurzame voedselproductie. Het vaststellen van een nieuwe kaderwet biedt de kans deze slag méér te maken en bovendien het beleid rondom de productie van voedsel aan te laten sluiten op de uitgangspunten van de Nota Duurzaam Voedsel van het Kabinet. Hierin worden de bevordering van de verduurzaming van de productie en consumptie van dierlijke producten en duurzame alternatieven daarvoor nagestreefd.

Verworpen. Voor: SP, GroenLinks, PvdD en D66

datum 16 december 2009

blad 6

Artikel 1.3

18 → **71** (Van Velzen)

Dit amendement regelt dat de door de Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit gehanteerde werkdefinitie van dierenwelzijn in haar Nota Dierenwelzijn wordt opgenomen in de Wet dieren. De criteria en voorwaarden van Brambell bieden belangrijke handvatten in het oordeel over dierenwelzijn.

Dit amendement geeft derhalve een concretere invulling aan erkenning van de intrinsieke waarde van het dier.

Verworpen. Voor: SP, GroenLinks en PvdD

Tweede onderdeel, tweede lid

84 (Thieme) **Subamendement bij amendement 79** (Cramer c.s.)

Naar mening van de indiener staat het vast dat dieren levende wezens zijn met *bewustzijn* en gevoel. Dit amendement herstelt dan ook een omissie op dit vlak in het amendement Cramer c.s., dat alleen spreekt over dieren als levende wezens met *gevoel*. Met deze toevoeging sluit de voorgestelde wettelijke bepaling aan bij de wetenschappelijke consensus over de belangrijkste kenmerken die dieren als levende wezens moeten worden toegeschreven.

Verworpen. Voor: SP, GroenLinks, D66 en PvdD

Tweede onderdeel, derde lid

85 (Thieme) **Subamendement bij amendement 79** (Cramer c.s.)

Bij alle vormen van diergebruik en het houden van dieren moet ten volle rekening worden gehouden met de natuurlijke behoeften en natuurlijke gedragingen van de betreffende dieren. Het amendement Cramer cs regelt in lid 2 al dat daarbij een afweging dient plaats te vinden tegen andere gerechtvaardigde belangen. Naar de mening van de indiener is een redelijke weging van belangen daarmee afdoende gewaarborgd en is het niet nodig en niet wenselijk om een verdergaand voorbehoud op te nemen voor de zorg die gehouden of gebruikte dieren toekomt.

Verworpen. Voor: SP, GroenLinks, D66 en PvdD

Artikel 1.3

44 → **61** (Thieme)

Bij alle vormen van diergebruik en het houden van dieren moet ten volle rekening worden gehouden met de natuurlijke behoeften en natuurlijke gedragingen van dieren.

Dierenwelzijn bestaat niet louter uit de afwezigheid van pijn, stress en ander ongerief, maar wordt ook bepaald door de mogelijkheid van dieren om hun sociale gedrag en positief gedrag zoals spelgedrag en voedselzoeken uit te kunnen voeren. Aan dit laatste wordt in de 'Wet dieren' geen aandacht besteed. De in dit artikel genoemde uitgangspunten vormen een recente, nader geconcretiseerde versie van de vijf vrijheden van Brambell uit 1965.

Verworpen. Voor: SP, GroenLinks en PvdD

Artikel 2.1, tweede lid

27 → **86** (Thieme/Ouwehand)

Om onduidelijkheden in het handhavingstraject te voorkomen, is het raadzaam nader te specificeren welke handelingen in ieder geval worden gerekend tot verboden gedragingen

datum 16 december 2009

blad 7

richting dieren. Tot deze gedragingen behoort naar de mening van de indieners in ieder geval het laten optreden van wilde dieren in circussen. Voor de definitie van wilde dieren sluit dit amendement aan bij de definitie zoals gehanteerd in het Dierentuinenbesluit: wilde diersoorten: alle van nature in het wild levende diersoorten met uitzondering van diersoorten die voorkomen in de bijlage bij het Besluit aanwijzing voor productie te houden dieren en honden en katten.

Verworpen. Voor: PvdA, GroenLinks, PvdD en SGP

Artikel 2.1, tweede lid

29 (Thieme)

Om onduidelijkheden in het handhavingstraject te voorkomen, is het raadzaam nader te specificeren welke handelingen in ieder geval worden gerekend tot verboden gedragingen richting dieren. Tot deze gedragingen behoort naar de mening van de indiener in ieder geval het doden van vissen (paling en andere vissoorten) door middel van een zoutbad.

Verworpen. Voor: SP, GroenLinks, D66 en PvdD

Artikel 2.1, tweede lid

30 (Van Velzen)

Indiener is van mening dat het schoppen, slaan en/of opzettelijk verwaarlozen van een dier verboden hoort te zijn. Te denken valt hierbij aan bijvoorbeeld geluid, licht, fysieke prikkelingen of elektrische schokken. Het is volgens de indiener evident dat hier sprake is van dierenmishandeling en dat het dientengevolge niet nodig is te wachten op een eventuele invulling van een algemene maatregel van bestuur.

Verworpen. Voor: SP, GroenLinks, D66 en PvdD

Artikel 2.1, tweede lid

Artikel 11.13

39 (Thieme)

Om onduidelijkheden in het handhavingstraject te voorkomen, is het raadzaam nader te specificeren welke handelingen in ieder geval worden gerekend tot verboden gedragingen richting dieren. Tot deze gedragingen behoort naar de mening van de indiener in ieder geval het plegen van ontuchtige handelingen met dieren, aangezien dit dient te worden aangemerkt als dierenmishandeling en een aantasting van het welzijn van het dier. Dit amendement beoogt het verbod op ontuchtige handelingen met dieren vanuit het uitgangspunt van de bescherming van het dier binnen de daartoe meest geschikte wet- en regelgeving te brengen.

Onderdeel II van het amendement bevat daarbij een samenloopvoorziening in verband met het initiatiefwetsvoorstel Waalkens (Kamerstukken II, vergaderjaar 2007–2008, 31 009, nrs. 1–2 e.v. – Verbod seks met dieren), dat erop ziet een gelijksoortig verbod op te nemen in het Wetboek van Strafrecht.

Verworpen. Voor: SP, GroenLinks, PvdD, PVV en het lid Verdonk

Artikel 2.1, tweede lid

46 → 63 (Thieme)

Om onduidelijkheden in het handhavingstraject te voorkomen, is het raadzaam nader te specificeren welke handelingen in ieder geval worden gerekend tot verboden gedragingen

datum 16 december 2009

blad 8

richting dieren. Tot deze gedragingen behoort naar de mening van de indiener in ieder geval het afknippen of afbranden van staarten van dieren zonder dat hier een medische noodzaak voor bestaat.

Verworpen. Voor: SP, GroenLinks, D66, PvdD en PVV

Artikel 2.1, derde lid

25 (Thieme)

Om onduidelijkheden in het handhavingstraject te voorkomen, is het raadzaam nader te specificeren welke handelingen in ieder geval worden gerekend tot verboden gedragingen richting dieren. Deze handelingen zullen worden opgenomen in de hier genoemde algemene maatregel van bestuur.

Verworpen. Voor: SP, GroenLinks, D66, PvdD en SGP

Artikel 2.2

23 (Van Velzen)

De discussie over een positieflijst voor dieren loopt al sinds 2004. Verschillende Ministers van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit hebben tot nu toe afwijzend gereageerd op verschillende verzoeken vanuit de Kamer. Desalniettemin wordt een positieflijst door een ruime Kamermeerderheid gedragen. Ook de Raad voor Dierenaangelegenheden heeft geadviseerd om een positieflijst op te stellen en al een lijst uitgebracht. Deze lijst, waarop diersoorten staan die volgens de RDA geschikt zijn om als gezelschapsdier te houden met het oog op de gezondheid en het welzijn van de diersoort, is sinds eind 2006 gereed en toegezegd door de Minister. Bij nota van wijziging wordt nu een algemene regeling voor een positieflijst voorgesteld, die fasegewijs kan worden opgevuld met soorten. Met deze wijziging geldt de positieflijst slechts voor zoogdieren, in plaats van voor alle klassen dieren zoals oorspronkelijk het geval was in de Wet dieren. Dit amendement draait deze wijziging terug, zodat ook vogels, reptielen, amfibieën, en andere dierklassen onder het «nee tenzij» principe vallen.

Verworpen. Voor: SP, GroenLinks, D66, PvdD en VVD

Artikel 2.2

14 → 15 → **67** (Van der Ham)

In de voorgestelde Wet Dieren zijn artikelen 46 tot en met 54 niet overgenomen uit de Gezondheids- en welzijnswet voor dieren. Deze betreffen de mogelijkheid regels vast te leggen omtrent de huisvesting van dieren. Indiener acht het van belang dat preventieve toetsing van huisvesting mogelijk blijft en stelt daarom voor de preventieve toetsing op te nemen in het onderhavige wetsvoorstel waarvan de uitwerking . Hiermee beoogt indiener een extra waarborg in te bouwen voor het dierenwelzijn, alsook te voorkomen dat investeringen worden gedaan in de huisvesting die achteraf worden afgekeurd.

Verworpen. Voor: SP, PvdA, GroenLinks, D66 en PvdD

Artikel 2.6, tweede lid, onderdeel a

20 (Van Velzen)

Het fokbeleid van de afgelopen jaren heeft ertoe geleid dat dieren van extreem gespierde vleesrassen moeilijk of niet langs natuurlijke weg kunnen bevallen. In 85 tot 95% van deze gevallen wordt een keizersnede toegepast. Er zijn reeds initiatieven om tot een forse

datum 16 december 2009

blad 9

reductie van het aantal keizersneden te komen, maar deze zijn nog vrijblijvend. Dit amendement strekt ertoe de mogelijkheid te creëren om regels te kunnen stellen die verhinderen dat gehouden dieren zodanig gefokt worden, dat zij niet op natuurlijke wijze kunnen bevallen.

Verworpen. Voor: SP, GroenLinks, D66, PvdD, ChristenUnie en SGP

Artikel 2.8, tweede lid

28 → 72 (Van Velzen)

Dit amendement voorziet in een verbod op lichamelijke ingrepen bij dieren indien er alternatieven zijn. Het voorgestelde artikel 2.8 geeft mogelijkheden om beleidsvoorstellen gericht op het al dan niet op termijn verbieden van ingrepen te realiseren. Indiener wil dat voor handen zijnde alternatieven op het terrein van de fokkerij, management, voermaatregelen, verrijking van de bestaande huisvestingssystemen en nieuwe stalontwerpen het verrichten van ingrepen verbiedt. Als voorbeeld noemt de indiener het snavelkappen bij pluimvee en het branden van sporen en het knippen van de achterste tenen bij hanen. Deze ingrepen worden uitgevoerd om zaken als verenpikken, kannibalisme en ernstige beschadiging en verwonding te voorkomen, terwijl de problemen ook opgelost kunnen worden door andere managementsmaatregelen.

Verworpen. Voor: SP, GroenLinks, D66 en PvdD

Artikel 2.10, eerste lid

43 (Van Velzen)

Dit amendement draait de «ja mits» bepaling bij het doden van dieren terug naar haar oorspronkelijke strekking, namelijk «nee tenzij». Indiener is van mening dat op deze manier een betere invulling gegeven wordt aan de intrinsieke waarde van het dier en de Wet dieren. Het amendement regelt dat dieren niet gedood mogen worden tenzij er aan bepaalde criteria is voldaan.

Verworpen. Voor: SP, GroenLinks, D66 en PvdD

Artikel 2.10, eerste lid

24 (Thieme)

Met de derde nota van wijziging is in artikel 2.10 [Doden van dieren] het lid komen te vervallen waarin de voorwaarde wordt gesteld dat bij het doden, bedwelmen, fixeren en het daartoe onderbrengen en verplaatsen van dieren, de dieren elke vermijdbare opwinding of pijn of elk vermijdbaar lijden wordt bespaard. De indiener is van mening dat deze voorwaarde als uitgangspunt moet dienen voor alle verdere regelgeving met betrekking tot het doden van dieren. Deze passage dient derhalve gehandhaafd te worden in de wetstekst.

Verworpen. Voor: SP, GroenLinks en PvdD

Artikel 2.11, na het derde lid

26 → 69 (Van Velzen)

Dit amendement regelt dat bloedarmoede bij kalveren niet is toegestaan. Indiener vindt het onnodig dat de vraag naar blank kalfsvlees (door met name Italiaanse en Franse afnemers) gebaseerd is op het uiterlijk en niet op de kwaliteit van het vlees. Het wettelijk

datum 16 december 2009

blad 10

minimum hemoglobine gehalte (Hb) bij kalveren ligt nu op gemiddeld 4,5 mmol/liter. De EFSA adviseerde echter al eerder dat voor een gezond kalf een minimum van gemiddeld 6 mmol/liter verplicht gesteld moet worden. Het amendement zet het hemoglobinegehalte op een minimum van 6 mmol/liter. Indiener is van mening dat een gemiddeld minimumgehalte ertoe kan leiden dat er toch individuele dieren lijden onder een te laag hemoglobinegehalte. Vandaar dat is gekozen voor een minimumwaarde.

Verworpen. Voor: SP, GroenLinks, D66, PvdD en PVV

Artikel 2.15, derde lid

21 (Van Velzen)

Het voorgestelde artikel is een achteruitgang ten opzichte van de GWWD. Dit amendement voorziet in regels bij wedstrijden met dieren. Door de grote belangen binnen de (top)sport, waaronder financiële, kunnen eerlijke competitie en fair play onder druk komen te staan met dopinggebruik tot gevolg. Bovendien wijst een analyse van Wageningen UR uit dat er bijvoorbeeld bij paarden sprake is van welzijnsproblemen met betrekking tot de trainings- en verzorgingswijze. Indiener is van mening dat zelfregulering zich niet bewezen heeft en wil regels voor wedstrijden met dieren en het toedienen van substanties die het prestatievermogen beïnvloeden.

Verworpen. Voor: SP, GroenLinks, D66, PvdD en SGP

Artikel 2.23, eerste lid

40 → 45 → **62** (Thieme)

Het genetisch modificeren en het kloneren van dieren voor sport, vermaak, en voedselproductie is naar de mening van de indiener strijdig met de erkenning van de intrinsieke waarde van het dier en dient daarom verboden te worden.

Verworpen. Voor: SP, GroenLinks, PvdD, SGP en PVV

Artikel 3.2

Artikel 8.7, eerste lid, onder a, sub 1°.

35 → **80** (Van Velzen)

Dit amendement regelt dat in een algemene maatregel van bestuur een verbod op het bewerken, verwerken, in voorraad of voorhanden hebben, vervoeren, opslaan, het gebruik, het in de handel brengen en het in of buiten Nederland brengen van foie gras wordt neergelegd. Overtreding van dit verbod is een overtreding als bedoeld in artikel 8.7 van de Wet dieren.

Het voorgestelde handelsverbod kan worden gezien als een maatregel van gelijke werking als bedoeld in artikel 28 of 29 van het EG-Verdrag, maar kan worden gerechtvaardigd met een beroep op artikel 30 van het EG-Verdrag. Ingevolge artikel 30 van het EG verdrag zijn maatregelen van gelijke werking onder andere toegestaan als deze maatregelen, zoals het voorgestelde handelsverbod, uit hoofde van bescherming van de gezondheid en het leven van dieren en openbare zedelijkheid.

In geval een beroep op deze rechtvaardigingsgronden van artikel 30 van het EG-verdrag onverhoopt niet slaagt, kan een beroep worden gedaan op de welbekende "rule of reason" uit het Cassis de Dijon-arrest (zaak 120/78). Een beroep op de "rule of reason" is mogelijk voor niet-discriminatoire maatregelen, maatregelen die niet-economisch van aard zijn en maatregelen die voldoen aan de eisen van noodzakelijkheid en proportionaliteit. Het

datum 16 december 2009

blad 11

voorgestelde handelsverbod maakt geen onderscheid naar de herkomst of de bestemming van de foie gras en is derhalve niet aan te merken als discriminatoir. Voorts heeft het handelsverbod tot doel om dieren te beschermen tegen een ethisch ongewenst gebruik door de mens en is daarom niet-economisch van aard. De noodzaak van het verbod is gelegen in de steeds sterker wordende ethische en maatschappelijke overtuiging dat dieren in Nederland niet voor de productie van foie gras behoren te worden gebruikt. Ten einde dit doel te bereiken acht de indiener het voorgestelde handelsverbod proportioneel.

Verworpen. Voor: SP, GroenLinks, PvdD en PVV

Artikel 10.10

19 (Van Velzen)

Dit amendement regelt dat alle algemene maatregelen van bestuur die voortvloeien uit de eerste tien hoofdstukken van deze wet bij het parlement moeten worden nagehangen na vaststelling. De beide kamers van de Staten-Generaal hebben vervolgens vier weken de gelegenheid om met ten minste een vijfde van het grondwettelijk aantal leden van één van die kamer de wens te kennen te geven dat het onderwerp of de inwerkingtreding van de AMvB bij wet wordt geregeld.

Tevens brengt dit amendement de nahangprocedure in artikel 110, eerste lid, van de Gezondheids- en welzijnswet voor dieren in overeenstemming met Aanwijzing 43 van de Aanwijzingen voor de Regelgeving.

Verworpen. Voor: SP, GroenLinks, D66 en PvdD

Artikel 10.11

22 (Van Velzen)

Dit amendement voorziet in een structurele evaluatie van de Wet dieren, in ieder geval gedurende iedere kabinetsperiode. De evaluatie vindt plaats met actieve participatie van belangen- en maatschappelijke organisaties. Deze organisaties krijgen bovendien ruim de tijd hun inbreng te leveren.

Verworpen. Voor: SP, GroenLinks, D66 en PvdD

Artikel 12.2

16 (Van Velzen)

Om te voorkomen dat zoals bij de GWWD vele artikelen nooit in werking treden, regelt dit amendement dat de Wet Dieren in zijn geheel in werking treedt.

Verworpen. Voor: SP, GroenLinks, D66 en PvdD

Artikel 1.3

75 (Van der Vlies)

Met dit amendement wordt de erkenning van de intrinsieke waarde van het dier nader geduid. Met de gekozen formulering wordt enerzijds rekening gehouden met de wens om de intrinsieke waarde van het dier uitdrukkelijk mee te wegen bij het opstellen van uitvoeringsregelgeving. Anderzijds wordt met deze formulering voorkomen dat de voor het opstellen van uitvoeringsregelgeving noodzakelijke belangenafweging van de wetgever naar de rechter geschoven wordt.

Vervallen i.v.m. aangenomen amendement 79 (Cramer c.s.)

datum 16 december 2009

blad 12

Artikel 2.1, tweede lid

36 (Thieme)

Om onduidelijkheden in het handhavingstraject te voorkomen, is het raadzaam nader te specificeren welke handelingen in ieder geval worden gerekend tot verboden gedragingen richting dieren. Tot deze gedragingen behoort naar de mening van de indiener in ieder geval het castreren van biggen om te voorkomen dat het vlees bij de bereiding een zogenaamde berengeur afgeeft.

Ingetrokken

Artikel 1.3

32 (Van der Ham)

Met dit amendement wil indiener meer richting geven aan de zorgplicht en het begrip «intrinsieke waarde van het dier». De overheid dient door middel van voorlichting, stimulering en zonodig regelgeving het welzijn van dieren en de erkenning en invulling van de intrinsieke waarde van het dier vorm te geven. Indiener heeft hiervoor gebruik gemaakt van de zogenaamde «vijf vrijheden voor dieren» die door de commissie Brambell al in 1965 zijn geformuleerd. Ook zijn enkele formuleringen overgenomen uit de «Universele rechten van het dier». De overheid streeft een zo groot mogelijke vrijheid, uitvoering van gedragsrepertoire en hun sociale en psychisch welbevinden na. Daarnaast geeft de indiener aan dat het benutten van dieren door de mens altijd proportioneel dient te zijn ten opzichte van het doel. Het benemen van vrijheden van dieren moet beargumenteerd zijn. De nadruk van de indiener op het «permanent bevorderen» van het welzijn van dieren heeft te maken met de taak aan de overheid om rond wetenschappelijk onderzoek naar dierenwelzijn, het verbeteren van houderijsystemen en het maatschappelijk debat rond het verminderen en/of bewuster het gebruik van dieren een voorttrekkende rol te spelen.

Ingetrokken

Moties

47 (Van Velzen c.s.) over een evaluatie van de Gezondheids- en Welzijnswet voor Dieren

Verworpen. Voor: SP, GroenLinks, D66, PvdD en PVV

48 (Van Velzen c.s.) over een positieflijst voor te houden zoogdieren

Aangenomen. Voor: SP, GroenLinks, D66, PvdD, VVD, ChristenUnie, SGP en CDA

49 (Van Velzen) over een Europees verbod op het bijwonen van dierengevechten

Verworpen. Voor: SP, GroenLinks, D66, PvdD en SGP

50 (Ormel) over efficiënt en effectief toezicht op de voedselveiligheid

Verworpen. Voor: VVD, SGP, CDA en het lid Verdonk

51 (Snijder-Hazelhoff) over begraven van dode huisdieren in de eigen tuin

Afgevoerd

datum 16 december 2009

blad 13

52 (Thieme) over waarborgen voor dierenwelzijn bij de voorgenomen doelvoorschriften
Verworpen. Voor: SP, GroenLinks, D66 en PvdD

53 (Thieme c.s.) over het ontwikkelen van eigen wet- en regelgeving voor dierenwelzijn
Verworpen. Voor: SP, GroenLinks, D66 en PvdD

54 (Thieme) over criteria voor het opnemen van dieren in het Besluit aanwijzing voor productie te houden dieren
Verworpen. Voor: SP, GroenLinks, D66 en PvdD

55 (Thieme/Dibi) over uitvoering van beleidsvoornemens voor dierenwelzijnregelgeving
Aangenomen. Voor: SP, PvdA, GroenLinks, D66, PvdD, ChristenUnie, SGP en CDA

56 (Thieme/Van Velzen) over een ethisch toetsingskader
Verworpen. Voor: SP, GroenLinks, D66 en PvdD

57 (Dibi) over het verbeteren van het welzijn van dieren in de intensieve veehouderij
Verworpen. Voor: SP, GroenLinks, D66 en PvdD

58 (Dibi) over het op termijn een einde maken aan de bio-industrie
Verworpen. Voor: SP, GroenLinks, D66 en PvdD

59 (Dibi) over een norm voor het maximale aantal te houden dieren per bedrijf
Verworpen. Voor: SP, GroenLinks, D66 en PvdD

60 (Dibi/Van der Ham) over een plan van aanpak voor reductie van de uitstoot van broeikasgassen in de landbouwsector
Verworpen. Voor: SP, GroenLinks, D66 en PvdD